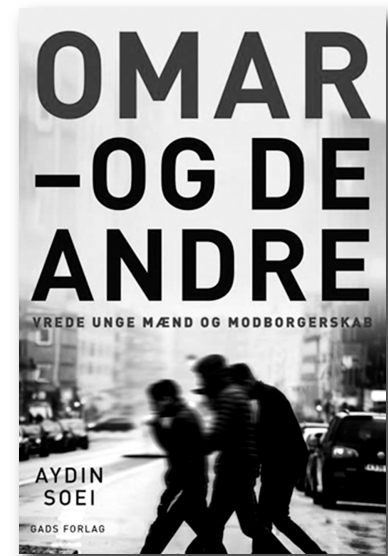

Anmeldelse af Lars Erslev Andersen

Gåden om terroristen Omar: "LØSLADT TIL INGENTING"

Aydin Soei:
OMAR – OG DE ANDRE.
Vrede unge mænd og modborgerskab.
Gads Forlag 2018.
360 s. Kr. 299,95

Da jeg voksede op i Haderslev, var der ingen brune og sorte mennesker. Jo, omkring 3. klasse i skolen var der en sort (som vi dengang benævnte 'neger') på besøg i byen, som vores velmenende skolelærer inviterede til klassen, så vi både kunne se og tale med ham. Det var en unik oplevelse. Det var det også, når "sigøjnere" en gang om året kom på besøg med deres store amerikanske biler og slog teltene op ved åen. Selvom vores forældre sagde, de var farlige og tyvagtige, syntes vi børn nu, at de var spændende og vi sneg os ned til dem. I løbet af teenageårene dukkede der så mænd fra Balkan op. De gik i jakker og spidse sko og røg cigaretter på gadehjørnerne, når de ikke gæste arbejdede. Det var dengang. Det var i 60'erne ind i 70'erne.

Historikere og sociologer kan sikkert belære os, at uligheden i samfundet dengang var højere, at kriminaliteten bestemt gjorde sig gældende, at der blev slået på tæven i byernes arbejderkvarterer og på landet (og måske også hos de nyrige, når de havde fået for mange sjusser), men fremmede, altså etnisk og religiøse, var der ikke mange af i lille Danmark – jøderne, der kom fra pogromerne i Øst var jo blevet integrerede og passede ellers sig selv. De gode gamle dage, hvor den danske stamme passede sig selv og kun blev forstyrret af

højtråbende tyskere i gult regntøj, der invaderede campingpladser og sommerhuse og lagde beslag på gryderne i sandet ved de danske kyster. Men tyskerne havde herligt mange D-mark med, så det gik jo alligevel! Og sigøjnerne forsvandt, indtil de igen dukkede op som romaer og flaskesamlere i Københavns gader.

Sådan var det og sådan skal det være igen, synes mange politikere og vælgere i dagens Danmark at mene.

Det er derfor en brutal konklusion, Aydin Soei diverterer os med i sin absolut fremragende bog om vrede unge mænd og modborgerskab, hvor han på sidste side slår fast: ”Det er utopisk at tro, at Danmark kan vende tilbage til billedet af en etnisk homogen nation, og det bedste middel til at oprettholde den høje grad af sammenhængskraft og tillid mellem danskerne – på tværs af hudfarve – er at sikre, at så mange som muligt har muligheder, ressourcer og troen på, at de kan skabe det gode liv for sig selv”. Rigtigt, men brutalt fordi genoprettelsen af den etnisk homogene nation jo lige præcis er, hvad mange danske vælgere og politikere vil. Det er det, der hedder ”paradigmeskifte i udlændingepolitikken”, hvilket betyder: Danmark skal ikke blot stoppe indvandring af muslimer og folk fra Mellemøsten, men skal starte på at sende dem, der er her, tilbage, hvor de er kommet fra – også selvom de er født i kongeriget.

Så jo mere Aydin Soei taler om at sikre alle dem, der bor i Danmark, muligheder og ressourcer til at skabe det gode liv vil modfortællingen være ”paradigmeskifte i udlændingepolitikken”. Soeis misforståelse er, at han tror, det handler om at løse de sociale problemer i de udsatte områder, i ghettoen, men her tager han desværre fejl: det handler for ”paradigmeskifte danskerne” om identitetspolitik, der på dansk hedder værdipolitik, og som konkretiserer sig i frikadeller i børnehaverne, juleflæsk og juletræer, alkohol, pigernes udslåede hår og bare ben, kort sagt den danske sang.

Aydin Soeis bog er derfor deprimerende læsning. Fordi den fuldstændig overbevisende viser og dokumenterer, hvad vi i Danmark gør forkert for at løse de sociale problemer f.eks. på Vestegnen eller på

Nørrebro i København samtidig med, at den danske statsminister kalder lige præcis de områder for ”huller i Danmarkskortet”. Jo mere, den politiske elite ser sådan på Nørrebro, desto større bliver problemerne, er budskabet i Soeis bog. Et synspunkt han over 346 sider dokumenterer. Egentlig burde det være opløftende med al den gode viden og alle de løsningsforslag, der rummes i bogen, men nedtryktheden sniger sig ind med bevidstheden om, at stærke politiske kræfter vil det anderledes: de vil ikke løse problemerne, men eliminere dem, gennem regler om påklædning, håndtryk, spisevaner, religiøse handlinger (”nu er det jul igen...”), grænsebomme, hjemsendelser, visitationszoner, undtagelseszoner og fejre de mange initiativer med kager i Udlændingeministeriet.

Med denne konstatering må man dog alligevel både håbe og insistere på, at god oplysning stadig kan have plads i den danske politiske debat. At viden baseret på personlige erfaringer, forskning, gedigent feltarbejde og omhyggelig dokumentation stadig kan snige sig ind i debatten og flytte den. For det er lige præcis alt dette, vi får i den foreliggende bog. En ukuelig indsats gennem mange år til at forstå, hvad der egentlig rører sig blandt de *brune* ”vrede unge mænd” på Vestegnen, Nordvest Kvarteret og Blågårds Plads, hvad der motiverer dem til at gå ind i bandekriminalitet, til at tage til Syrien og slås, til kriminalitet og ballade, for en enkelts vedkommende at ende som terrorist og for en hel del andre faktisk at sige farvel til dårligdommene og sikre sig en god og stabil fremtid gennem uddannelse.

Den gennemgående fortælling i bogen er, at de unge mænd på grund af dysfunktionelle familieforhold (fraværende fædre), fordomme, følelse af at være udstødte, set ned på, være andenrangs på grund af deres bosted kombineret med hudfarve og herkomst efterlades med få andre muligheder for at blive accepteret og anerkendt til de kriminelle miljøer, der bekræfter dem som oprørere mod systemet. Det er den ene side af fortællingen og de problemer kan der socialt gøres noget ved og sættes ind over for, forsikrer forfatteren os om med gode argumenter. Men det besværliggøres af den anden side, at majoritetssamfundet primært fokuserer på balladehistorierne og ikke har blik for det, der faktisk går godt, at

der er mange succeshistorier. Gang på gang viser forfatteren, at myndighedernes ”slå hårdt ned” initiativer, bl.a. håndteringen af visitationszonerne, fremfor at bekæmpe problemerne, gør ondt værre.

Der er mange eksempler på den fortælling i bogen. Og de er underbyggede af interviews med relevante personer, både myndigheder, gadeplansarbejdere, pædagoger, venner og familie. Det er faktisk opløftende at erfare i læsningen af bogen, hvor mange der konkret arbejder med problemerne, der både gør en indsats og har stor forståelse for, hvad de arbejder med. Men det er forstemmende at se, hvor ofte det går galt fordi, der ikke er de tilstrækkelige ressourcer og især, at kommunikation mellem de forskellige instanser helt svigter. Og allermest fordi den danske politiske debat er forfaldet til identitetspolitik.

Det grelleste eksempel på det sidste er selvfølgelig historien om den danske terrorist Omar el-Hussein, der stod bag mordene ved Krudttønden og Synagogen i februar 2015. Det er mildest talt imponerende, hvor meget information Aydin Soei har gravet frem om hele forløbet op til Omar el-Husseins terrorhandling. Der er meget nyt at læse og man lærer meget. Mange spørgsmål bliver besvaret. F.eks. har det virkelig kaldt på undren, at PET, der får indberetning fra Kriminalforsorgen om, at Omar el-Hussein måske er radikaliseret under en fængsling, ikke reagerer, da han pludselig står på fri fod. At Kriminalforsorgen ikke ved det og at Kommunen ikke informeres. Men ingen bliver informeret af Landsretten, da de beslutter at løslade ham. Det forklarer meget – og man bliver forstemt.

Det skriger til himlen, hvor lidt kommunikation, der faktisk er mellem myndighederne i denne sag, inden manden pludselig dukker op ved Krudttønden. Det er ganske vildt at læse, at Omar el-Hussein overflyttes til det mest sikre sted at holde folk varetægtsfængslet, Politigården, for at blive sat i en celle med en anden radikaliseret efter at Kriminalforsorgen har fået indberetninger om, at Omar også mistænkes for radikalisering. Det er vildt, at han kan dukke op hos

sagsbehandleren i Jobformidlingen efter sin løsladelse uden at sagsbehandleren har fået viden om, hvorfor Omar var overflyttet til Politigården og om indberetninger om radikalisering. Som sagsbehandleren konstaterer i sin frustration: Omar var ”løsladt til ingenting”.

Der er mange ting, der ikke bliver kommunikeret mellem myndighederne. Meget kunne være gået anderledes, hvis kommunikationen ikke i den grad havde svigtet. Om det i sidste ende havde forhindret Omar el-Hussein i at forsøge at gennemføre sin handling ved Krudttønden, er der ingen svar på for ingen ved, hvad der er foregået siden han forlod sagsbehandleren den dag han blev løsladt til han stod og skød ved Krudttønden. På dette punkt forbliver Omar en gåde.

At bevogtningen ved Krudttønden også svigtede, er en anden historie, der dog lægger endnu et lag til indtrykket af, at myndighederne også her fatalt fejlvurderede situationen efter Charlie Hebdo massakren i Paris i begyndelsen af 2015 kun godt en måned før Krudttønde terrorismen.

Det er en omhyggelig gennemgang, vi får i Soeis bog. Og Omar el-Husseins historie bliver fornemt sat ind i den overordnede fortælling om de vrede unge mænd. Det er med andre ord en vigtig og særdeles relevant bog, som burde få stor udbredelse. Det er også en lang bog med megen dokumentation, mange eksempler, mange historier. Det er fint! Men budskabet er så vigtigt, at forfatteren nu, hvor han har lagt det hele frem, bør skrive en lille bog på måske 80 sider som kunne få en endnu større udbredelse. For forfatterens indsigter er for vigtige til ikke at blive endnu mere populariserede – og det kan han jo roligt gøre nu, hvor han så suverænt har gjort af-bigt for sin dokumenterede viden med denne bog! Så mere fra din pen Aydin Soei!

Lars Erslev Andersen er terror- og mellemøstforsker ved DIIS – Dansk Institut for Internationale Studier.